

4.3 Økologisk vinterraps

PLANTEPRODUKTION 2004

Spildfrø af vinterraps - er det et problem for økologerne?

Problemer med vinterraps som ukrudt kan forebygges ved at lade spildfrø spire i stubben.

FORSKER ILSE A. RASMUSSEN,
DANMARKS JORDBRUGSFORSKNING,
AFD. FOR PLANTEBESKYTTELSE,
ILSEA.RASMUSSEN@AGRSCI.DK

■ Spildfrø af vinterraps kan give problemer som ukrudt i efterfølgende afgrøder. Grunden er dels, at

der er et stort frøspild ved høst af raps, og dels at rapsfrø i modsætning til mange andre kulturfrø kan overleve længe i jorden. Mange økologer har erfaret, at korsblomstret ukrudt som agersennep og agerkål kan være vanskeligt at bekæmpe med ukrudtsharven, og at deres frø kan leve længe i jorden. Da raps på mange måder minder om disse ukrudtsarter, kan det være medvirkende til, at økologerne holder sig tilbage med at dyrke raps.

Det er imidlertid vigtigt at gøre sig klart, at der er stor forskel på vår- og vinterraps som ukrudt i sædskiftet. Vårraps minder meget om agersennep og agerkål, da den kan spire i forårssæede afgrøder og dermed nå at sætte frø og opformeres. Vårraps kan derfor ikke anbefales i økologisk dyrkning. Vinterraps, derimod, kræver en kuldepåvirkning for at kunne sætte frø - så selvom den spirer i forårssæede afgrøder, vil den normalt ikke sætte frø. Det kan den i overvintrende afgrøder, men da

økologer ofte sår vintersæden sent for at undgå for stor ukrudtsfremspiring, vil rapsen ikke blive særlig konkurrencedygtig.

Vinterraps fremspiret om foråret kan medføre udbyttetab, høstbesvær og »falsk sædskifte«. Ukrudtsharvning er erfaringsmæssigt ikke særlig effektiv mod korsblomstret ukrudt. Det samme gælder raps, men noget tyder på, at raps spirer langsommere end korsblomstret ukrudt, og derfor måske er lidt mere følsom overfor ukrudtsharvning. Radrensning er effektivt overfor raps imellem afgrøderækkerne.

For yderligere at forebygge, at raps bliver et problem i sædskiftet, bør det tilstræbes at reducere spildet ved høst mest muligt. Spildet er i forskellige undersøgelser fundet at være fra 5% helt op til 50% af udbyttet. Andre undersøgelser angiver 20 til 700 kg/ha, hvilket er voldsomt sammenlignet med udsædsmængden på 2 til 5 kg/ha! En del af de frø, der er spildt på marken, kan over-

leve nede i jorden i mindst 5 år og måske så længe som 10 år. For at undgå dette bør frøene efterlades på jordoverfladen uden nogen form for jordbearbejdning så længe som muligt, og mindst indtil der er faldet en del nedbør, så frøene har mulighed for at spire. Frø, der bliver indarbejdet i tør jord, kan gå i spirehvile, og mange vil derfor ikke senere spire, selvom der kommer vand. Er jorden fugtig efter høst kan en let harvning med f.eks. ukrudtsharve, der ikke går dybere end et par cm i jorden, være med til at øge fremspiringen. Dyrkning af vinterraps bør ikke føre til uoverstigelige ukrudtsproblemer i økologisk dyrkning, hvis sædskiftet planlægges efter det. Især er det vigtigt, at der tages hensyn til, at frøene skal have mulighed for at spire efter høst. ■

Korndyrkning

Frø- og raps-
dyrkning

Planteværn

Økologi

Markteknik

Svine/
plantebrug

Landskab
og miljø

Driftledelse

Kartoffel-
dyrkning

Plante og
næring

Special-
sessioner